

ΕΝ ΟΝΕΙΡΟΝ

Δὲν ἔχω καὶ καλὸν ὕπνον. Ὅστερα ἀπὸ ἐπτά δεκάδας ζωῆς, ἕκαστος ἐνωσεὶ, ὅτι καὶ ὁ ὕπνος βαρύνεται νὰ ἐπισκέπτηται εὐχαριστως σῶμα κεκοπιακὸς ὑπὸ τὸ βάρος τοσοῦτων ἀγῶνων, καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ὑποδεχθῆ, ὡς πρέπει, ἐπισκέπτην εὐχαριστούμενον πολὺ νὰ περιποιηθῆ τὴν νεότητά. Τὰ πάντα θεωροῦσι τὴν νεότητά μετὰ πάσης συμπαθείας καὶ μετὰ πάσης περιπαθείας. Ἡ νεότης εἶνε τὸ εὐωδέστερον καὶ τὸ ὠραιότερον τῶν ἀνθέων. Διὸ ἦτο ὅθεν δυνατὸν καὶ ὁ ὕπνος νὰ μὴ ἔχη τὴν μεγίστην ταύτην πρὸς τὴν νεότητά προτίμησιν.

Τοῦτο δὲν μὲ λυπεῖ ποσῶς, διότι θὰ ἐθεωροῦμην τελείως ἀγνώμων, ἐὰν ἐλησμόνου καὶ τὴν πρὸς ἐμὲ εὐεργετικὴν ἀγάπην τοῦ ὕπνου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, καίτοι μακρὸς χρόνος μὲ χωρῖζει ἀπὸ τῆς ὠραίας ἐκείνης ἐποχῆς. Ἐὰν δὲν ἔχω πολὺν ὕπνον σήμερον, δὲν δύναμαι νὰ λησμονήσω, ὅτι εἶχον τοιοῦτον ἄλλοτε.

Δὲν ἔχω λοιπὸν σήμερον πολὺν ὕπνον, καὶ τὸ περιεργότερον, οὔτε καὶ ὄνειρα πολλά, ὅπως ἄλλοτε, ταραττοῦν τὴν ὀλιγοχρόνιον ἀπόλαυσιν τούτου. Τοῦτο εἶνε φυσικόν, πιθανὸν νὰ μὴ εἶνε καὶ πολὺ εὐχάριστον δι' ὅλους, ἀλλὰ τοῦτο δὲν συγκινεῖ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὸν Δημοουργόν. Τοὺς νόμους, οὓς ἐν ἀρχῇ ἔθετο πρὸς διατήρησιν τοῦ σύμπαντος, δὲν ἐννοεῖ χάριν οὐδενός οὔτε καὶ νὰ ὤλεθ. Τελειότης ἀπειρος τῆς συλλήψεως μεγάλης ιδέας. Τελειότης ἀπειρος τῆς ἐφαρμογῆς ὑπὸ νόμους καὶ συνθήκας, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος οὔτε ἐπ' ἐλάχιστον νὰ ἐννοήσῃ ἠδυνήθη, καὶ οὔτε θὰ δυνηθῆ. Μυστήριον μέγα καὶ ἀκατανόητον! Καὶ νομίζω ὅτι ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν μικρὸν του βλον, φρονιμώτατον θὰ εἶνε νὰ μὴ βασανίζῃ τὸν νοῦν του μὲ τὴν ἔρευναν ζητημάτων τὰ ὅποια δὲν εἶνε διὰ τὸν στόμαχόν του. Εἰς πολλὰ ὁ ἀνθρώπινος ἐγώτισμός ἀνοήτως γεννᾷ νέας ὀλίψεις.

Καὶ ἤμην εὐχαριστημένος ἐκτιμῶν τὸν ἀνθρώπινον βλον κατὰ τὴν ἀληθῆ του ἀξίαν, καὶ οὔτε ἐγόγγυζα διότι εἶχόν ὀλίγον ὕπνον, καὶ οὔτε μὲ συνεκίνηει ποσῶς ἡ σπάνις τῶν ὀνειρων μου, ἂν καὶ τὰ πλείεστα τούτων, ὁσαῖς μὲ ἐπεσκέπτοντο, εἶχον τὴν σφραγίδα τοῦ ψύχους καὶ τῆς παρακμῆς. Ὅνειρα ἀνόητα καὶ οὐδὲν τὸ συγκινούσιν ἔχοντα. Ὅνειρα, φυλάδες τοῦ Ναστραδίν Χόντζα. Ὅνειρα γέροντος. Ὁ γέρον δὲν ἔχει στάβιον ὀνειρων διήλθεν ἐν ἐγρηγόροις, καὶ δι' ὅλων του τῶν αἰσθητηρίων ἀντιλαμβάνόμενος πᾶσαν ἐκ τῶν πέριξ ἐπίδρασιν. Τί νὰ ὀνειρευθῆ, ἀφοῦ τὰ πάντα ἀντελήφθη ἰδίαις αἰσθήσεσι μακρὰν τὸ ὕπνου;

Καὶ μολοντοῦτο, προχθὲς τὴν Τρίτην, ὄνειρον πολὺ περίεργον μὲ ἐπεσκέφη καὶ μὲ συνεκίνησε πολὺ, καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, μὲ ἐθροῦδῃσαν, ὥστε ἀκόμη δὲν δύναμαι νὰ τὸ λησμονήσω, καὶ οὔτε θὰ τὸ λησμονήσω ποτέ. Θὰ προσπαθῶσω, ὅσον μοὶ εἶνε δυνατόν, νὰ δώσω τὴν ἀκριθεῖ ἀφήγησιν τοῦ ὀνειρου μου τούτου, τοῦ ὁποίου τὴν ἐρμηγελίαν ἀφίνω εἰς ἐπιτηδειότερους ἐμοῦ. Δὲν εἶμαι καὶ ὀνειροκρίτης.

Κατὰ τὸν ὕπνον μου λοιπὸν τῆς προχθεσινῆς Τρίτης, θὰ ἦτο τρεῖς ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον, μοὶ ἐφάνη ἡσυχῶς εἰσερχόμενος εἰς τὸ πτωχὸν δωμάτιόν μου ἀνὴρ ὑψηλός, εὖρωστος, μὲ τρίχας τῆς κεφαλῆς λευκάς, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν τὸν ἐγνώρισα, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἀφοῦ ἐπρόσεξα πολὺ, ἤρχισα νὰ ἀναγνωρίζω ἕνα παλαιὸν μου φίλον. Μετ' ὀλίγον δὲν μὲ ἔμεινε καμμίτα ἀμφιβολία, ὅτι παρίστατο ἐνώπιόν μου ὁ παιδικός μου φίλος Γιαννάκης. Παιδί, ἦτον ἱαχνός καὶ πάντοτε ὀλίγον μελαγχολικός. Τώρα παρουσιάζεται ἔμπρός μου παχύς, εὖσαρκος καὶ ροδοκόκκινος καὶ μὲ πρόσωπον διαρκῶς γελαστόν. Πρῶτος ἐγὼ κατόπιν τῆς παρόδου ἡμίσεως αἰῶνος ἐπαναβλέπων τὸν παιδικόν μου φίλον δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατηθῶ.

— Γιαννάκη, παλαιέ μου φίλε, ποῦ ἦσουν τόσα χρόνια; Τί ἔκανες; Πῶς εὗρίσκεσαι καὶ πῶς ἔρχεσαι τώρα νὰ σὲ ἰθῶ; Τί χαρὰ φίλε μου! Σὲ εὐχαριστῶ.

Ὁ Γιαννάκης, καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης συγκεινημένος, κάτι ἤθελε νὰ μοῦ εἰπῇ, ἀλλὰ, ἦ αὐτός δὲν τὰ ἔλεγε καλά, ἦ ἐγὼ δὲν ἀντελήφθην, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω τί μοῦ ἔλεγε. Ὁ Γιαννάκης χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ποία ἦτο ἡ ἰδική μου ἀντιληψίς, λομέσκει μίαν στάσιν πολὺ σοβαρὰν καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην καὶ καθαράν μοῦ λέγει:

«Μὴ ἀδημονῆς φίλε μου, θὰ τὰ μάθης ὅλα ὅσα θέλεις καὶ, χωρὶς πολυλογία, θὰ ἔλθῃς μαζὺ μου νὰ ἰθῆς εἰς ποίαν εὐτυχίαν ἐγὼ ζῶ καὶ εὗρίσκομαι. Ἀπὸ τώρα, χωρὶς νὰ θέλω νὰ σοῦ εἰπῶ πολλὰ λόγια, ἐγὼ φίλε μου ζῶ εἰς ἕνα τόπον ποῦ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ θέλῃ καθένας νὰ εὗρίσκηται πάντοτε εὐχαριστημένος. Ἐτοιμάσου λοιπὸν νὰ ἔλθῃς μαζὺ μου. Μὴ λάθῃς μαζὺ σου καμμίαν κακίαν, οὔτε καμμίαν πονηρίαν. Εἰς τὸν τόπον, ἔπου μένω, δὲν εἶνε δεκτὴ ἔν γένει ἡ κακία. Ἐτοιμάσου. Θὰ ἰθῆς πράγματα, τὰ ὅποια, οὔτε νὰ φαντασθῆς δύνασαι. Ἐμπρός λοιπόν.»

Οἱ λόγοι τοῦ ἦσαν τόσον σοβαροί, ὥστε ἀμέσως ἐνεδύθην καὶ τὸν ἡκολούθησα.

Ἐμπρός ὁ φίλος μου Γιαννάκης, καὶ ἀμέσως ἐπισθεν αὐτοῦ ἐγὼ. Ἐδαδίσσαμεν ἡμέρας καὶ νύκτας πολλὰς εὐδαμοῦ ἀναπαυόμενοι. Καὶ τὸ περιεργον, οὐδεμίαν ἠσθάνθην κόπωσιν. Οὔτε ἡ ἀϋπνία, οὔτε ἡ μεγάλη αὐτῆ πορεία μὲ ἐκλόνοιαν. Τέλος τὴν ἐνάτην ἡμέραν, τὴν πέμπτην ὥραν μ. μ. ἐφθάσαμεν εἰς τόπον ὑψηλόν, ἔπου μακρόθεν εἶδομεν περίφραγμα ἐκ δένδρων κολοσσιαίων, ἔπισθεν τῶν ὁποίων εὗρίσκετο ἡ πόλις, ἣ ἦ δευτέρα πατρις τοῦ φίλου μου συνοδοιπόρου.

«Ἐδῶ, μοῦ λέγει ὁ Γιαννάκης, ἡ ἰθῆς τὸν τόπον τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας. Ἄλλος κόσμος, φίλε μου, τώρα θὰ ἰθῆς.»

Εἰσῆλθομεν ἀμέσως εἰς μίαν πλαταίαν καὶ εὐθυτάτην ὁδόν, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δεινροστοιχίαι θαλερώταται ἐκ δένδρων ὀπωροφόρων παντοίων. Ἐδῶ μία κεραιά, πλησίον τῆς μία λεμονιά, πλησίον τῆς μία πορτοκαλιά, παρέκει μία ἀπιδιά, παρέκει μία κυπάρισσος οὐρανοθάμιον. Ἐμμεῖνα

ἐκθαμβος.

— Δὲν μοι λέγεις, Κύρ Γιαννάκη, ποῖος διατηρεῖ αὐτὰ τὰ δένδρα καὶ ποῖος φυλάττει τοὺς καρπούς αὐτῶν.

Ὁ Κύρ Γιαννάκης, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως εἶπε τὰς ἐξῆς ὀλίγας καὶ βαρυσημάντους λέξεις.

«Τώρα φίλε μου, ἔχε ὑπομονήν, καὶ ὁά ἰθῆς ἄλλα πολὺ μεγαλείτερα.»

Ἐθαβίζομεν λοιπὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ συνητήσαμεν πολλοὺς ἀνθρώπους, γυναίκας, ἄνδρας, παιδιὰ πάσης ἡλικίας. Οὐδεὶς θόρυθος. «Ὅλοι ἐθάβιζον ἀνοικτόκαρδοι καὶ ἐρωτῶ τὸν συνοδοιπόρον μου.

— Ποῦ πηγαίνουν ἔλοι αὐτοὶ οἱ διαβάται; Ὁ Κύρ Γιαννάκης μὲ μεγάλην σοβαρότητα μοὶ ἀπήντησεν.

Ἐπηγαίνουν εἰς τοὺς ἀγρούς, διότι ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κανὲν ἄλλο ἐπάγγελμα. Μόνον μὲ τὴν μητέρα γῆν ἀσχολοῦνται καὶ εἶνε εὐτυχεστάτοι. Μόνον ἡ μήτηρ γῆ θεοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ γῆ δίδει τὰ καλλίτερα διδάγματα καὶ τὰ θετικώτερα καὶ τὰ χριστιανικώτερα.

Καὶ αἶφνης ὁ Κύρ Γιάννης ἀφαιρούμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ἐν ἀληθείᾳ ἐκστάσει διατελῶν ἤρχισε τὴν ἐξῆς περιποῦδαστον ὁμιλίαν.

Ἐδῶ, φίλτατε, μὴ σοῦ κάμη ἐντύπωσιν, δὲν ἔχομεν πρῶτον σχολεῖα, διότι δὲν θέλομεν τὰ γράμματα, δὲν μᾶς χρειάζονται. Τὶ Σᾶς ὠφέλης Σᾶς νὰ γνωρίζετε ποιοὶ ἦσαν οἱ πρόγονοί Σας, καὶ παρακαλῶ νὰ μοῦ εἰπῆς ὅλη ἡ σοφία τῶν προγόνων Σας ἐβαλτίωσε κᾶπως τὴν τύχην τοῦ δυστυχομένου ἀνθρώπου; Εἰσθε ἀπόγονοι τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους. Καὶ μὲ αὐτὸ τί; Διδάσκεσθε μίαν ἀνόητον καὶ παράλογον ὑπερηφάνειαν, καὶ εἰσθε καὶ οἱ εἰς δυστυχεῖς, ὅπως καὶ ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον τοιοῦτους προγόνους. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπὸ τὴν πολιτείαν μας ἐξωρίσαμεν τὰ γράμματα, δὲν ἐσταματήσαμεν. Κάτω τὰ δικαστήρια! Τὶ τὰ χρειάζομεθα ἀφοῦ Σᾶς δὲν σᾶς ὠφέλησαν εἰς τίποτε. Ἄλλως τε ἐδῶ οὐδεὶς ἀδικεῖ τὸν γείτονά του. Ἐδῶ κθεὶς σέβεται τὴν μικρὰν περιουσίαν τοῦ γείτονός του καὶ τὴν προσέχει ὡς ἰδικήν του. Οὔτε φυλακὰς ἐννοεῖς ἔχομεν, οὔτε φόρους πληρώνομεν, οὔτε ἀτυνομίαν, οὔτε στρατόν, οὔτε καὶ δικηγόρους οὔτε καὶ ἰατροὺς. Ἐδῶ ἕκαστος ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ διὰ τοῦτο βλέπεις ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι εἶνε ροδοκόκκινοι καὶ γελαστοί, διότι ἔχουν τὴν συνειδήσιν των ἀναπαυμένην καὶ ἔχουν τὴν μεγάλην εὐχαρίστησιν ὅτι οὐδεὶς δουλεύει δι' ἄλλους. Αὐτὰ, φίλε μου, μελέτησε καὶ ἐπέε τα εἰς τοὺς ὁμοίους Σου. Ἐπίστρεψε, διότι, ἂν προχωρήσης καὶ ἰθῆς τὸ δλον τῆς εὐτυχίας μας, πιθανόν νὰ παραφρονήσης, νομίζων, ὅτι ἐλέπεις τὸ ἀπιστευτότερον τῶν ὁραμάτων. Χαῖρε, φίλε μου, καὶ ἔπαγε εἰς ὅδον εἰρήνης.»

Ἐν τῇ μέσῃ τοσοῦτων συγκινήσεων ὁ ἦνρος μὲ ἐγκατέλιπε καὶ μοὶ ἔμεινεν ἡ πεποθήσας ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὄνειρου. Τὸ ἔνειρον τοῦτο κατώρθωσα νὰ διατηρήσω ἐν τῇ μνήμῃ μου καὶ ἔχω τὴν ἄπειρον εὐχαρίστησιν, ὅσῳκι τὸ ἀνακαλῶ, νὰ αἰσθάνωμαι ἑμαυτὸν μεταφερόμενον ἐντὸς τῆς τελειοτέρας καὶ εὐτυχεστέρης πολιτείας τοῦ κόσμου. Τὶ ὄρατον, ἐὰν τὸ ἔνειρον τοῦτο ἐγένετο πραγματικότης!

Πάτριαι, Νοίμηντος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ